

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U000013

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 02-01-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Калитенко Тетяна Миколаївна

2. Tetyana Kalytenko

Кваліфікація: д.філософ, 035

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Філологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Теорія, історія літератури та компаративістика

Дата захисту: 28-06-2023

Спеціальність за освітою: 035 Філологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 1149

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Кієво-Могилянська академія"

Код за ЄДРПОУ: 16459396

Місцезнаходження: вул. Г. Сковороди, буд. 2, Київ, 04070, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Кієво-Могилянська академія"

Код за ЄДРПОУ: 16459396

Місцезнаходження: вул. Г. Сковороди, буд. 2, Київ, 04070, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 17, 17.01.09.03

Тема дисертації:

1. Принципи конструювання множинних художніх (Усе)світів у літературі середньовіччя й модерності
2. Principles of constructing multiple fictional Universes in the literature of the Middle Ages and modernity

Реферат:

1. Калитенко Т. М. Принципи конструювання множинних художніх (Усе)світів у літературі середньовіччя й модерності. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 Філологія (теорія, історія літератури та компаративістика). – Національний університет «Кієво-Могилянська академія», Київ, 2021. Актуальність. Загадка законів Усесвіту є однією з тих, що повсякчас бентежить людську свідомість на кожному із етапів історичного розвитку. Цей тип зацікавлення та пошук відповідей відбивається у різних галузях життєдіяльності, зокрема і в явищах культури. Аналіз сучасного стану розвитку літератури й мистецтва надає такий масштабний висновок: художні світи й Всесвіти конструюються за допомогою принципу плюральності. Множинні структури (Все)світів стають основою багатьох художніх літературних історій та сюжетів: і фантастичних, і фентезійних, і кіберпанкових, і трилерних тощо. Також така схема розбудови Універсуму притаманна не лише мистецтву слова, а й жанровому кінематографу, галузі комп'ютерних ігор, графічній прозі, музиці, скульптурі, живопису, що вказує на гостру актуальність і затребуваність такої структури, яка може дати безліч варіантів

та можливостей для вираження креативних ідей. Проте, як відомо, такий спосіб космогонії не є сучасним явищем, що закріплювалося в 60-х рр. XX ст. разом із розвитком жанру наукової фантастики, наприклад. Бачення Всесвіту як множини альтернативних світів було притаманне епохам модерності, середньовіччя і дохристиянським формам суспільства. Мета. Результат дослідження літературознавчих, культурологічних, історичних, теологічних, філософських та праць із інших галузей знань має обґрунтувати категорію «множинних художніх (Все)світів» як самостійне поняття, застосоване в теорії літератури. Також мета дисертаційної роботи передбачає створення нової схеми аналізу художніх літературних текстів, що вивчає їх з точки зору багатосвіття, а також практичне застосування цієї схеми на літературних зразках середньовіччя («Старша Едда», Києво-Печерський патерик, «Внутрішній замок» Терези з Авілі) й модерності («Мандрі Гуллівера» Джонатана Свіфта, «Калевали» Еліаса Леннрота, «Марсіанських хронік» Рея Бредбері). Предмет і об'єкт дослідження. Предметом поточної праці є категорія множинних художніх Всесвітів як окрема теоретико-літературна категорія. Об'єкт дослідження – способи структурування множинних світів у літературі середньовіччя і модерності. Методи. Враховуючи особливості мети дисертаційного проекту, в роботу були залучені такі методи: компаративістика; структурний метод; полікритична методологія культурних студій; міфокритика; новий історизм; аналіз простору; close reading. Наукова новизна. Дисертаційна праця «Принципи конструювання множинних художніх (Все)світів у літературі середньовіччя й модерності» вирізняється на тлі попередніх досліджень на дотичні теми тим, що намагається теоретично досягнути явище художнього багатосвіття, а також підібрати поняттєвий апарат, який відповідає запитам літературознавчої науки. Також робота є першою спробою в українському літературознавстві виокремити в струнку систему головні принципи, що формують множинну структуру художніх (Все)світів. Низка цих принципів лягає в основу методології аналізу літературних текстів, які репрезентують плюральність художніх світів, що дає змогу по-новому перепрочитати відомі тексти. Теоретичне значення. Поточне дослідження прокладає місток між модальною логікою, що в 60-х рр. XX ст. ґрунтовно розробило поняття можливих світів, і літературознавством, акцентуючи увагу на літературно теоретичних засадах, дистанціюючись від логічних і філософських учень. Науково-практичне значення. З огляду на вищезазначені мету, об'єкт, предмет, методи, а також матеріал дослідження, в праці розроблена методологія аналізу множинних структур художніх (Все)світів у літературних творах. Тож науково-практичне значення полягає у подальшому використанні його результатів у межах таких дисциплін як «Теорія літератури», «Історія світової літератури», «Історія української літератури» тощо. Ключові слова. Компаративістика, національна культура, наратив, хронотоп, моделі хронотопу, простір, свій/чужий простір, топос, діалогізм, двійники, реальність, модальна логіка, альтернативні світи, множинні світи, можливі світи.

2. Tetiana Kalytenko. Principles of constructing multiple fictional Universes in the literature of the Middle Ages and modernity. – Manuscript. The Thesis submitted for the degree of Doctor of Philosophy (Ph.D.) in the field of study 035 «Philology». National University of Kyiv-Mohyla Academy, Kyiv, National University of Kyiv-Mohyla Academy, 2021 The problem of the laws of the Universe is the one that permanently disturbs human consciousness at every period of historical development. This type of interest and search for answers are reflected in various spheres of life, including cultural phenomena. Analysis of the current way of development of literature and art provides the main conclusion: the fictional worlds and Universes are constructed by the principle of plurality. The multiple structures of the Universes are the basis of the plots of different current literary genres: sci-fi, fantasy, cyberpunk, psychological thriller, etc. Similarly, such a method of constructing of the Universe is inherent not only for literature, but also for cinema, computer games, graphic novels, music, sculpture, and painting. It represents the acute urgency and demand of such a structure that can provide many options and opportunities for the expression of creative ideas. However, as we know, this method of cosmogony is not a purely recent phenomenon that originated in the '60s of the XX century along with the development of science fiction, for example. The vision of the Universe as a plurality of alternate worlds is characteristic of modernism, Middle Ages, and pre-Christian forms of society. The purpose. The result of the investigation of literary, cultural, historical, theological, philosophical, and other works of the other fields of knowledge will substantiate the category of “multiple fictional worlds/Universes” as a concept of the theory of literature. Also, the purpose of the dissertation project involves

the creation of a new methodology of literary analysis which will focus on features of multi- worlds. The practical application of the methodology will be implemented on literary examples of the Middle Ages (Poetic Edda, Kyiv-Pechersk paterikon, and Teresa's of Avila Interior Castle) and literature of Modernity (Gulliver's Travels by Jonathan Swift, Elias Lönnrot's Kalevala, and Ray Bradbury's The Martian Chronicles). Subject and object of research. The subject of current work is the category of multiple fictional Universes as a theoretical literary category. The object of the dissertation is the ways of structuring multiple worlds in the literature of the Middle Ages and Modernity. Methods. There are the following methods involved in the research: comparative studies; structural method; polycritical methodology of cultural studies; mythocriticism; new historicism; spatial analysis; close reading. Scientific novelty. PhD-project Principles of constructing multiple fictional Universes in the literature of the Middle Ages and Modernity differ from previous researches on plural worlds and Universes. Current work theoretically comprehends the phenomenon of fictional plural worlds and also fixes a conceptual apparatus which appropriate to literature studies. Also, in the context of Ukrainian literary studies, current research is the first attempt to identify the main principles that form the multiple structures of the fictional Universes. The system of these principles is the basis of the methodology of analysis of literary texts which represents the plurality of fictional worlds. As follows, this new system helps to re-read and re-interprets well-known literary fictional texts. Theoretical significance. The current study builds a bridge between modal logic and literary studies, focusing on literary-theoretical principles, distancing from logical and philosophical doctrine. Scientific and practical significance. The current paper developed a methodology of analyzing the multiple structures of the fictional literary Universes relying on purpose, object, subject, methods, and research materials have given the above. Therefore, the theoretical and practical significance lies in the further use of its results in the context of such disciplines as "Theory of Literature", "History of Literature", "History of Ukrainian Literature" etc. Key words. Comparative studies, national culture, the narrative, chronotope, the models of chronotope, space, own / other space, topos, dialogism, doubles, reality, modal logic, alternate worlds, multiple worlds, possible worlds.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Калитенко Т. "Принципи творення та роль множинності світів у літературному тексті (на основі творчості Льюїса Керрола)." Наукові записки НаУКМА. Літературознавство, Том 3 (2022): 82-90. УДК 821.111.09:111.821
- Калитенко, Тетяна. "Топос печери як модель множинного простору в середньовічній літератур (на основі Києво-Печерського патерика)." Наукові записки НаУКМА. Літературознавство Том 1 (2018): 9-13. УДК 821.09'04:27-29
- Калитенко, Тетяна. "Функціональні особливості множинного простору в циклі оповідань «Марсіанські хроніки» Рея Бредбері." Наукові записки НаУКМА. Літературознавство Том 2 (2019): 100-108. УДК 821.111-312.9(73).09

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пронкевич Олександр Вікторович
2. Oleksandr Pronkevich

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.01.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Український католицький університет

Код за ЄДРПОУ: 26205857

Місцезнаходження: вул. Свенціцького,17, Львів, 79011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Нестеренко Наталя Петрівна
2. Natalya Nesterenko

Кваліфікація: к. філол. н., доцент, 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1267-2907

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бровко Олена Олександрівна
2. Olena Brovko

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.01.06**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-7519-4725**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Київський столичний університет імені Бориса Грінченка**Код за ЄДРПОУ:** 45307965**Місцезнаходження:** вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, 04053, Україна**Форма власності:** Комунальна**Сфера управління:** Держадміністрація**Ідентифікатор ROR:****Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Полюхович Ольга Павлівна
2. Olha Poliukhovych

Кваліфікація: к. філол. н., 10.01.01**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:** старший викладач**Повне найменування юридичної особи:** Національний університет "Киево-Могилянська академія"**Код за ЄДРПОУ:** 16459396**Місцезнаходження:** вул. Г. Сковороди, буд. 2, Київ, 04070, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Борисюк Ірина Василівна
2. Iryna Borysyuk

Кваліфікація: к. філол. н., доц., 10.01.01**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національний університет "Киево-Могилянська академія"**Код за ЄДРПОУ:** 16459396**Місцезнаходження:** вул. Г. Сковороди, буд. 2, Київ, 04070, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Шалагінов Борис Борисович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Шалагінов Борис Борисович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Басенко Олена Едуардівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна